

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือที่รู้จักกันในนาม SMEs (Small and Medium Enterprise) เป็นธุรกิจที่กำลังได้รับความนิยมกันในประเทศไทย เนื่องจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้ให้ความสำคัญกับการลงทุนในรูปแบบของธุรกิจ SMEs ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ หรือ ธนาคารต่าง ๆ ที่ให้บริการสำหรับสินเชื่อธุรกิจ SMEs ซึ่งในความเป็นจริง แล้วธุรกิจรูปแบบ SMEs ได้เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานแล้วในประเทศไทย เพียงแต่ไม่มีการให้คำจำกัดความหรือการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน

รูปแบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สามารถจัดให้อยู่ในรูปของ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือ ธุรกิจประเภทเจ้าของคนเดียว ก็ได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ควรที่จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดไว้ ซึ่งมีดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง ได้แก่ กิจการที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการผลิตหรือบริการที่มีมูลค่าทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 200 ล้านบาท

กลุ่มที่สอง ได้แก่ กิจการที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการผลิตหรือบริการที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 200 คน

กลุ่มที่สาม ได้แก่ กิจการค้าส่งที่มีมูลค่าทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 100 ล้านบาท

กลุ่มที่สี่ ได้แก่ กิจการค้าส่งที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน

กลุ่มที่ห้า ได้แก่ กิจการค้าปลีกที่มีมูลค่าทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 60 ล้านบาท

กลุ่มที่หก ได้แก่ กิจการค้าปลีกที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 30 คน

แต่หลักเกณฑ์ที่ประเทศไทยใช้ในการแบ่งขนาดของวิสาหกิจจะมีการนำมูลค่าสินทรัพย์ถาวรรวมกับค่าที่ดินเป็นเกณฑ์ด้วย ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. วิสาหกิจขนาดกลาง ต้องมีสินทรัพย์ถาวรรวมค่าที่ดินไม่เกิน 200 ล้านบาท
2. วิสาหกิจขนาดย่อม ต้องมีสินทรัพย์ถาวรรวมค่าที่ดินไม่เกิน 50 ล้านบาท
3. กิจการค้าส่งขนาดกลาง ต้องมีสินทรัพย์ถาวรรวมค่าที่ดินไม่เกิน 100 ล้านบาท
4. กิจการค้าส่งขนาดย่อม ต้องมีสินทรัพย์ถาวรรวมค่าที่ดินไม่เกิน 50 ล้านบาท
5. กิจการค้าปลีกขนาดกลาง ต้องมีสินทรัพย์ถาวรรวมค่าที่ดินไม่เกิน 60 ล้านบาท
6. กิจการค้าปลีกขนาดย่อม ต้องมีสินทรัพย์ถาวรรวมค่าที่ดินไม่เกิน 30 ล้านบาท

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในส่วนของธุรกิจขนาดย่อม ที่มีกรณีตัวอย่างเป็นโรงงานการผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยว โดยความหมายของธุรกิจขนาดย่อมตามคณะกรรมการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ (The Committee for Economic Development หรือ CED) แห่งสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำจำกัดความลักษณะของธุรกิจขนาดย่อมว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เข้าข่ายอย่างน้อยที่สุดสองประการจากลักษณะทั้งสี่ประการ ดังนี้

1. การบริหารงานเป็นไปอย่างเป็นอิสระ ผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการจะเป็นผู้บริหารงานเอง โดยธุรกิจขนาดย่อมจะใช้แรงงานและทักษะการบริหารงานของตัวเองเป็นผู้ประกอบการเป็นส่วนใหญ่ โดยอาจจะมียุทธศาสตร์ภายในครอบครัว เพื่อนฝูง หรือลูกจ้างเพียงไม่กี่คนเข้ามาช่วยงาน แต่การบริหารงานและการตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการมากกว่าที่จะใช้ผู้บริหารมืออาชีพ

2. เงินทุนในการดำเนินงานค่อนข้างมีจำกัด เพราะมาจากเงินทุนของผู้ประกอบการเอง โดยธุรกิจขนาดย่อมส่วนใหญ่มักจะเริ่มต้นด้วยการผลิตหรือการค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ เมื่อธุรกิจมีกำไรเงินที่ได้มาก็จะกลายเป็นเงินทุนในการดำเนินงานเพื่อใช้ในการขยายธุรกิจทีละเล็กละน้อย

3. ขอบเขตการดำเนินงานของธุรกิจขนาดย่อมส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ท้องถิ่นหนึ่งเท่านั้น

4. ธุรกิจมีขนาดเล็กจนมีผลกระทบต่อธุรกิจอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ น้อยมาก เช่น มีส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) ที่ต่ำมาก ดังนั้นการเข้าหรือออกจากธุรกิจอุตสาหกรรมของธุรกิจขนาดย่อมจึงไม่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโดยรวมเลย

ธุรกิจหรือกิจการที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อม จึงอาจเป็นธุรกิจในรูปแบบของเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทจำกัดก็ได้ แต่การบริหารงานของธุรกิจขนาดย่อมก็จะอยู่ภายใต้การตัดสินใจจากคนเพียงคนเดียว หรือคนเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ซึ่งถือว่าไม่เป็นผลดีในการที่จะพัฒนาหรือขยายธุรกิจต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะธุรกิจขนาดย่อมที่เป็นกิจการเจ้าของคนเดียวนั้น ไม่ได้เน้นถึงความสำคัญในเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับการบริหารงาน อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการนำข้อมูลเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้

ดังนั้น การจัดทำระบบบัญชี หรือ การคิดต้นทุนของผลิตภัณฑ์ในวิสาหกิจขนาดย่อม เป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ เพราะการจัดทำระบบบัญชีหรือการคิดคำนวณต้นทุนไม่ว่าจะเป็นต้นทุนการขาย หรือเป็นต้นทุนการผลิตก็ถือเป็นหัวใจสำคัญสำหรับธุรกิจทุกรูปแบบ เพราะถ้าธุรกิจไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริงแล้ว การกำหนดราคาขาย หรือ การกำหนดกลยุทธ์ในการแข่งขันก็จะ เป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยากเช่นกัน

ในปัจจุบันผู้บริหารธุรกิจที่มีการจัดทำระบบบัญชีต้นทุนแบบเดิม ๆ ได้เริ่มมีทัศนคติว่า การคิดต้นทุนแบบเดิมอาจไม่ได้ให้ข้อมูลที่ชัดเจนเพียงพอแก่ผู้บริหารในการตัดสินใจดำเนินธุรกิจ

ท่ามกลางภาวะการแข่งขันที่รุนแรง ซึ่งการคิดต้นทุนแบบเดิมนั้นอาจทำให้ธุรกิจไม่สามารถอยู่รอดได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการบริหารต้นทุนและการคำนวณหาต้นทุนที่มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้นจะทำให้ธุรกิจสามารถรับรู้ถึงต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงได้ เพราะฉะนั้นการคำนวณหาต้นทุนที่แท้จริงของธุรกิจต้องเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาพัฒนาและนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงานของธุรกิจได้ โดยมีการแยกประเภทของกิจกรรมว่ากิจกรรมใดเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่า กิจกรรมใดเป็นกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่า และกิจกรรมใดเป็นกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าแต่จำเป็น ดังนั้น การศึกษาการวิจัยครั้งนี้จะทำการมุ่งเน้นไปที่การหาต้นทุนที่แท้จริงของกิจกรรมการผลิตเป็นหลัก เนื่องจากกิจกรรมการผลิตถือเป็นกิจกรรมที่มีต้นทุนค่อนข้างสูงในธุรกิจประเภทนี้ เพราะฉะนั้นการทราบต้นทุนการผลิตที่แท้จริงย่อมส่งผลให้ธุรกิจสามารถวางแผนกลยุทธ์ในอนาคตได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงการคำนวณหาต้นทุนฐานกิจกรรมของการผลิตสินค้า ในอุตสาหกรรมการผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวขนาดย่อม
2. เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมการผลิตที่เกิดขึ้นจริง และทำการวิเคราะห์ว่ากิจกรรมใดเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่า กิจกรรมใดเป็นกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่า และกิจกรรมใดเป็นกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าแต่จำเป็น ของกิจกรรมการผลิตสินค้าในอุตสาหกรรมการผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวขนาดย่อม
3. เพื่อหาแนวทางระบบการคิดคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมของกิจกรรมการผลิตที่เหมาะสม สำหรับอุตสาหกรรมการผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวขนาดย่อม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาถึงการคิดคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity-Based Costing) ที่แท้จริงของอุตสาหกรรมการผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวขนาดย่อม โดยทำการวิเคราะห์กิจกรรมของการผลิตออกเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่า กิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่า และกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าแต่จำเป็น เพื่อการลดต้นทุนการผลิตในส่วนที่ไม่มีความจำเป็นในอุตสาหกรรมลง หรือปรับปรุงเพื่อเพิ่มคุณภาพของกิจกรรมการผลิต รวมทั้งทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากระบบการคิดคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม เพื่อนำมาเปรียบเทียบระหว่างระบบบัญชีต้นทุนแบบเดิมกับระบบบัญชีต้นทุนแบบใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถคำนวณหาต้นทุนที่แท้จริงของกิจกรรมการผลิตสินค้าในอุตสาหกรรมการผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวนาคย้อมได้
2. สามารถทำการวิเคราะห์ถึงกิจกรรมของการผลิตว่ากิจกรรมใดเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่ากิจกรรมใดที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่า และกิจกรรมใดที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าแต่จำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมการผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวนาคย้อม เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตที่ไม่มีความจำเป็นต่ออุตสาหกรรม
3. ได้แนวทางที่เหมาะสมในการคำนวณหาต้นทุนการผลิตตามระบบของการคิดคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม